

Кафедра теорії музики

Бондаренко Т.О.

Щотижнева система завдань з курсу Методики викладання МТД для II курсу ІТФ (дистанційне навчання)

Перший тиждень (24.04 – 01.05 2020)

Тема: Виховання творчих навичок на заняттях з гармонії

Творча спрямованість виховання та навчання музиканта-фахівця – одна з провідних тенденцій у сучасній музичній педагогіці. Творчий підхід до викладання гармонії виступає надзвичайно важливим чинником розвитку музичних здібностей, формування творчого мислення, сприяє розумінню гармонії як засобу виразності та формотворення у комплексі з іншими виражальними засобами у музичному творі. У творчій роботі з гармонії необхідно знаходити раціональну рівновагу між суто академічними і творчими формами роботи відповідно до завдань курсу гармонії (усвідомлення основних закономірностей класико-романтичної гармонії, її функціональної логіки, практичного оволодіння гармонічними засобами тощо). Творчі завдання розробляються згідно з тематикою і основними видами практичної роботи з гармонії.

Важливими формами творчої роботи є імпровізація за заданими умовами, а також створення музичних побудов на основі певної моделі, мелодії за заданою гармонічною основою та гармонічного супроводу до мелодії, мотивів секвенцій. Це може бути створення невеликих ескізів на заданий прийом, одного з речень періоду (за заданим першим або другим), модуляційної прелюдії за зазначеним тональним планом і способом модуляції тощо. При цьому доцільно використовувати принцип варіювання, намагатися знаходити якомога більше різних варіантів заданого вихідного матеріалу. Важливим завданням є поступове оволодіння різними видами гомофонної фактури, типовими формами фігураційного супроводу за зразками з музичної літератури. Для усвідомлення зв'язку між гармонією і формою дуже важливим є розгляд гармонії в різних формах (періоді, простих формах та ін.), що допомагає оволодінню логікою побудови музичного цілого (за формулою $i : m : t$). Цьому також сприяє створення різного типу музичних побудов – експозиційних, серединних, вступних, заключних.

Формування і розвиток творчих навичок у процесі оволодіння гармонічним матеріалом вимагає систематичної домашньої роботи учнів, правильного співвідношення інструктивних і творчих видів завдань та цілеспрямованої роботи у класі.

Опрацювати матеріал, викладений у роботах:

1. Т. Бондаренко. Розвиток творчих навичок на уроках з гармонії. Зб. Методика викладання музично-теоретичних і музично-історичних предметів: (Муз. школа – уч-ще – консерваторія). К., Музична Україна, 1983. С.57 – 68.
2. Теплицький О. Творчі вправи в курсі гармонії. – К., 1984.

Грати на фортепіано варіанти гармонізації висхідного і низхідного тетраходів натурального мажору; на основі отриманих варіантів створити цілісну музичну побудову (за формулою $i : m : t$).

Створити зразки творчих вправ з гармонії за однією з тем курсу (за власним вибором).

Другий тиждень (01.05. – 08.05. 2020)

Тема: Тематичний план курсу гармонії.

Ознайомитися із тематичним планом курсу гармонії для виконавських відділів музичних училищ, розробленим Т.С.Бершадською. Порівняти з тематичним планом, представленим у бригадному підручнику і висловити свої міркування.

Назва теми (так званої «першої гармонії»)

1. Гармонія як елемент системи
2. Акорд як елемент гармонічного складу
3. Чотириголосний виклад акордів терцієвої побудови
4. Голосоведіння
5. Сполучення тризвуків
6. Гармонія і мелодія у гомофонній фактурі. Гармонізація мелодії (підготовчі вправи)
7. Ладова основа гармонії
8. Кадансовий квартсекстакорд
9. Формоутворюючі властивості гармонії
10. Тризвук VI ступеню
11. Стрибки терцієвих тонів
12. Метроритмічна організація гармонії
13. Ускладнення функціональних зворотів (I) (у вигляді II6 та II; у вигляді III6). Септакорди головних ступенів
14. Ускладнення функціональних зворотів (II). (Акорди, що дисонують). Загальні закони. V7 з оберненнями; II7 з оберненнями; VII7 з оберненнями
15. Акорди пом'якшеної функціональності; секвенції. Септакорди IV, VI, I, III ступенів. Секвенції. V9
16. Прохідні і допоміжні акорди
17. Фактура гармонічного складу. Загальні положення. Класифікація. Фігурація гармонічна, ритмічна, мелодична
18. Ладова альтерація
19. Перемінні функції. Загальні положення. Перемінні функції у натуральному мінорі та поза натуральним мінором
20. Фрігійські звороти у натуральному мінорі
21. Модуляція. Класифікація. Ступені спорідненості.
22. Способи переходу. Загальна характеристика. Функціональна модуляція (через спільний акорд)

23. Досконалі та недосконалі модуляції. Загальні положення. Відхилення. Побічні домінанти і субдомінанти.
24. Прохідні модуляції. Модуляційний рух, модуляційні плани.
25. Тональна побудова твору.

Третій тиждень (08.05 – 15.05 2020)

Тема: Педагогічні проблеми навчального курсу гармонії

Опрацювати матеріал, викладений у роботі: А.Степанов. Методика преподавания гармонии. М., 1984. Розділ I, с.8 – 25.

Скласти план уроку з гармонії за темами: «Тризвук VI ступеню з оберненнями», «Септакорди I, IV, VI, III ступенів з оберненнями», «Акорди DD» (за власним вибором). Відповідно до обраної теми знайти приклади з музичної літератури, а також підібрати матеріал для письмової гармонізації, гри на фортепіано і гармонічного аналізу.